

BIBLIOTEKA KRAKÓW

XII 2022 | NR 12 (61)
ISSN 2544-445X

INFORMATOR CZYTELNICZO-KULTURALNY



**Miejsca Przyjazne
Rodzinom z Dziećmi**
s. 4-5

**Filia nr 32
w nowej odświeżeniu**
s. 3

**Filia nr 8
świętuje 50 lat**
s. 6



Na okładce: Książkomat przy Filii nr 21
fot. Radosław Kurzeja

Redaktor naczelna: Izabela Ronkiewicz-Brągiel
Z-ca redaktor naczelnej: Paulina Knapik-Lizak

Redakcja: Jan Brodowski, Paweł Czachor,
Artur Czesak, Anna Grychowska,
Ludmiła Guzowska, Anna Jędrzejowska,
Małgorzata Kosmala, Greta Lemańska,
Anna Ochenkowska-Olczak, Klaudia Maj,
Janusz M. Paluch, Agnieszka Sabak, Ewa Strach,
Anna Szczerbowska, Piotr Wasilewski,
Barbara Zajączkowska

Fotografia we wstępie: Krzysztof Lis

Wydawca:  **Biblioteka
Kraków**

pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3,
31-154 Kraków

Kontakt:

Sekretariat: tel. 12 61 89 100

(czynny w godz. 8.00–15.30)

E-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl

Projekt graficzny: Anna Sowińska

Skład i przygotowanie do druku: FALL, www.fall.pl

Nakład 2000 egz.

ODWIEDŹ NAS NA:

biblioteka.krakow.pl
krakowczyta.pl

facebook.com/BibliotekaKrakow
instagram.com/biblioteka.krakow



**Ogólnopolski Dzień
Biblioterapii**

#bibliotekakrakow #biblioterapia #bajkoterapia
#czytaniemrozwija #czytaniejestwazne #czytamwszedzie



Izabela Ronkiewicz-Brągiel
Redaktor naczelna

Odżywia się wszystko, co żyje

Temat jedzenia jest bliski nam wszystkim. Często rozmawiamy o dobrych produktach, nowych przepisach kulinarnych, dietach, kulturze spożywania posiłków i zachowania się przy stole. Wszyscy mamy ulubione potrawy, tradycje, rytuały i przyzwyczajenia związane z jedzeniem. Sztuka kulinarna jest elementem dziedzictwa kulturowego, niektóre potrawy, jak obwarzanek krakowski, są nawet wpisane na listę produktów chronionych Unii Europejskiej, ich nazwa zastrzeżona, a oryginalna receptura i sposób wytwarzania są pilnie przestrzegane. W malarstwie, literaturze, filmie odnajdziemy liczne sceny, w których bohaterowie przygotowują lub spożywają posiłek. Nietrudno odszukać nawet takie dzieła, w których jedzenie staje się jednym z głównych bohaterów, przypomnijcie sobie Państwo *Uczę Babette* Karen Blixen czy *Przepiórki w płatkach róży* Laury Esquivel. Również życie kucharzy, szefów kuchni i pań od obiadów budzi spore zainteresowanie, z ciekawością zaglądamy do ich kuchni i garnków.

Zbliżające się święta Bożego Narodzenia to okres przygotowywania tradycyjnej kolacji wigilijnej, pieczenia pierników i innych świątecznych słodkości. W grudniowym numerze „Informatora” chcemy zwrócić uwagę Czytelników na tytuły dotyczące sztuki kulinarnej i tradycji świątecznych w różnych rejonach świata oraz na najsmakowitsze nowości dostępne w Bibliotece Kraków.

W imieniu całego Zespołu, zaangażowanego w przygotowywanie i dostarczanie Państwu miesięcznika, życzę zdrowych, radosnych świąt Bożego Narodzenia, wszelkiej pomyślności, a przede wszystkim nieustającego apetytu na książki i przyjemności z czytania.

Izabela Ronkiewicz-Brągiel

Filia nr 32 przy Żywieckiej po remoncie wzbudza podziw



Słynąca z ponad siedemdziesięcioletniej historii biblioteka przy ul. Żywieckiej 32 przeszła pełną odnowę, dzięki środkom pozyskanym z budżetu miasta Krakowa.

W ramach remontu kapitalnego placówki powiększono przestrzeń wypożyczalni, wymieniono drzwi wejściowe na ułatwiające korzystanie z lokalu osobom niepełnosprawnym, podniesiono poziom posadzki, wymieniono kaloryfery i oświetlenie, oraz wszystkie meble, zmieniono podjazd do lokalu, urządzono zaplecze socjalno-administracyjne z aneksem kuchennym. Koszt prac remontowych zamknął się kwotą ponad 120 000 zł, mebli zaś 70 000 zł.

Obečna Filia nr 32 Biblioteki Kraków rozpoczęła działalność ponad 70 lat temu jako punkt biblioteczny, co było związane z budową robotniczego osiedla mieszkaniowego w rejonie ulicy Żywieckiej i Kępczej, na peryferiach dzielnicy Podgórze. W roku 1960 został on przekształcony w filię Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Żywieckiej 34, o powierzchni 20 m²; księgozbiór liczył

wówczas 1708 woluminów, a czytelników było 283. Jak wynika z wpisów w Kronice biblioteki, w tamtych latach była ona jedyną, poza kinem „Iskierka”, placówką kultury w tym rejonie. Dzieci i młodzież pomagały w pracy bibliotecznej: zajmowały się oprawą książek, wypisywały wezwania o zwrot książek; przygotowywały występy na okolicznościowe wydarzenia i rocznice, a także przedstawienia dla dzieci. Wszystkie imprezy odbywały się w małym pomieszczeniu biblioteki.

Przeniesiono ją w 1973 roku do lokalu w bloku przy ul. Żywieckiej 32; cztery lata później została włączona w strukturę dzielnicowej Podgórskiej Biblioteki Publicznej. W 1988 roku przeprowadzony został remont siedziby filii, która została powiększona o dodatkowy lokal i miała łącznie 55 m². W pierwszym dniu działalności po remoncie, na początku września, odwiedziło ją prawie 200 czytelników! We wrześniu 1996 roku na emeryturę przeszła, po 38 latach pracy, Lucyna Żmuda, pierwszy kierownik filii. Jej następcą została Ewa Antończyk, która szefuje placówce do dziś. Kolejny kompleksowy remont przeprowadzono w 1999 roku, w następnych latach wyposażono ją w sprzęt komputerowy i nowe meble. Biblioteka przy ul. Żywieckiej zawsze mogła liczyć na wsparcie finansowe Rady Dzielnicy, środki przyznawane były głównie na zakup nowości książkowych. Od stycznia 2017 placówka jest Filią nr 32 Biblioteki Kraków.



| Halina Szłapa

Smaczne książki

Co może zrobić dobra książka? Wskazać nam kierunek wakacyjnego wyjazdu, to na pewno. Młodszym czytelnikom pomaga odpowiedzieć na pytanie, czym zajmować się w przyszłości, na jakie pójść studia. Nie wspominając już o tym, że z literatury garściami czerpią filmowcy czy muzycy. W powieściach można też znaleźć sporo inspiracji kulinarnych. O przykładach takich książek kulinarnych będę chciała dziś Wam opowiedzieć.

Małgorzata Musierowicz to mistrzyni powieści młodzieżowej przynajmniej kilku pokoleń Polaków. Któż z czytelników *Jeżycjada* nie pragnął choć raz znaleźć się w przytulnej kuchni Borejków przy ich wielkim stole? Autorka w pewnym sensie postarała się zrealizować te marzenia, kiedy na początku lat 90. wydała niewielką



Filia nr 48 – Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi



- książeczkę *Łasuch Literacki*, w której zamieściła – jak głosi podtytuł – ulubione potrawy swoich bohaterów. Zupa pomidorowa Tosi Kowalikowej, pasty kanapkowe Mamy Borejko czy słynne paluszki Aspazji Ildy i Gabrysi to tylko niektóre z przepisów, które można *Łasuchu* znaleźć.

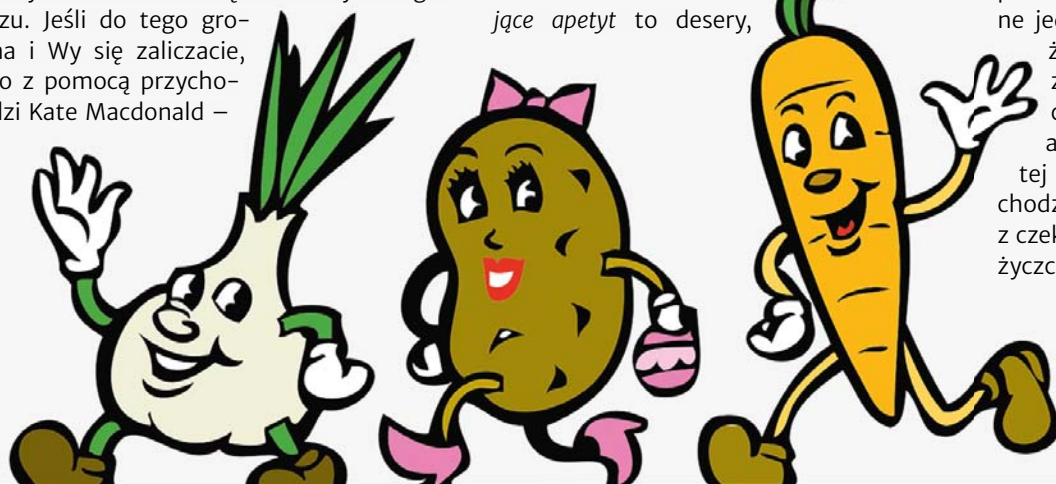
Jeszcze więcej pokoleń marzyło o tym, żeby odwiedzić kuchnię na Zielonym Wzgórzu. Jeśli do tego gro-
na i Wy się zaliczacie,
to z pomocą przycho-
dzi Kate Macdonald –

wnuczka Lucy Maud Montgomery – której książka kucharska została wydana w Polsce w 1993 roku. Poza przepisami najmłodsze czytelniczki (i czytelnicy!) znajdą w niej też garść rad pomocnych przy pierwszych próbach kulinarnych. Pierniczki zaprawiane im-
birem czy ciastka z malina-
mi *boleśnie zaostrza-
jące apetyt* to desery,

których choć raz w życiu koniecznie musicie spróbować!

A jeśli czujecie, że jeszcze Wam mało, to na koniec bonus – książka, o której sama marzyłam jako dziecko. *Książka kucharska Kubusia Puchatka* to pięknie ilustrowany podręcznik gotowania dla młodszych i starszych. Znajdziemy tu przepisy bardzo podstawowe i te troszkę trudniejsze, żadne jednak nie są na tyle skomplikowane, żeby początkujący nie mogli się z nimi zmierzyć. Wiem, co mówię! Sama zaczęłam korzystać z tej książki i choć asem kulinarnym nie jestem, to jak do tej pory – odpukać – wszystko mi wychodzi. W najbliższym czasie zmierzę się z czekoladowymi ciasteczkami Puchatka – życzcie mi powodzenia!

I Agnieszka Woś



Biblioteka Główna – Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi



Jubileusz 50-lecia Filii nr 8 Biblioteki Kraków

„Każdy z nas nosi w sobie pewien obraz biblioteki – pierwszej, ulubionej, tej szkolnej, później uczelnianej czy tej osiedlowej. Biblioteka jest źródłem wiedzy i rozrywki, to instytucja wielowymiarowa” (cytat z listu gratulacyjnego Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego).

Kochani Czytelnicy cieszymy się, że jesteście dla Was właśnie taką biblioteką – tą pierwszą, ulubioną, osiedlową, a jednocześnie nie jedyną, bo jesteśmy częścią większej całości. Razem tworzymy to wspaniałe miejsce, rozwijamy się i piękniejemy.

Początki Filii nr 8 to tak naprawdę lata pięćdziesiąte i mały posklepowy lokal przy ul. Mogińskiej 31, gdzie z nakładem 500 książek otworzono filię Biblioteki Miejskiej. Kroniki placówki bogato ilustrują klimat tamtych lat, początki działalności i propagowanie czytelnictwa.

Pięćdziesiąt lat temu, w 1972 roku, filia została przeniesiona do nowego, większego lokalu w nowo wybudowanym bloku przy ul. J. Brodowicza 1. Był to piękny lokal z osobnym wejściem dla biblioteki i drugą, dużą salą przeznaczoną na Dział Dziecięco-Młodzieżowy oraz czytelnię. Uroczyste otwarcie w obecności zaproszonych gości odbyło się 13 X 1972 r. Od 1994 roku filia oznaczona numerem 17 wchodziła w skład Śródmiejskiej Biblioteki Publicznej, od 2017 jesteśmy jako Filia nr 8 częścią Biblioteki Kraków. Od roku 1985 wieloletnim kierownikiem filii była Alicja Cyran, która odeszła na emeryturę we wrześniu 2019 roku. Filia zawsze była ośrodkiem wydarzeń kulturalnych oraz częścią społeczności lokalnej. Nie sposób wymienić wszystkich prelegentów i gości w bibliotece, uczestników spotkań oraz zaprzyjaźnionych szkół, przedszkoli i instytucji. W filii odbywały się konkursy, spotkania autorskie, prelekcje, warsztaty, przedstawienia teatralne oraz dyżury Radnych Dzielnicy II Grzegórzki. Aktywnie działało również Koło Przyjaciół Biblioteki. Na przełomie lat 2020 i 2021 filia przeszła generalny re-

mont i od 21 IV 2021 r. w nowej, pięknej odsłonie działamy w systemie dwuzmianowym. Na koniec 2021 roku filia posiadała 18466 książki oraz 2672 audiobooki. Nadal organizujemy wiele ciekawych spotkań – głównie dla najmłodszych czytelników; warsztaty plastyczne, lekcje biblioteczne, akcje głośnego czytania, bierzemy udział w projektach organizowanych przez Bibliotekę Kraków. Mamy doskonały kontakt z mieszkańcami dzielnicy oraz współpracujemy z okolicznymi przedszkolami. Od marca 2022 roku prowadzimy Szczęśliwy Zakątek z warsztatami i z książkami w języku ukraińskim. Posiadamy już do wypożyczenia 318 książek w tym języku.



nej kierownik filii Alicji Cyran, bibliotekarzy – byłych pracowników filii, tych na zasłużonej emeryturze, tych pracujących w innych filiach i działach Biblioteki Kraków oraz pracujących obecnie. Wszyscy oni dzięki swojej pasji, miłości do książek i ludzi sprawili, że to



W dniu 17 XI 2022 wraz z Dyrekcją Biblioteki Kraków, wśród zaproszonych gości i przyjaciół, świętowaliśmy 50. urodziny. Z okazji Jubileuszu usłyszeliśmy wiele ciepłych słów i otrzymaliśmy mnóstwo listów gratulacyjnych. Wśród gości nie zabrakło przedstawicieli Rady Miasta, Rady Dzielnicy II Grzegórzki, Spółdzielni Mieszkaniowej Centrum oraz Dyrekcji z Samorządowego Przedszkola nr 139 i Wicekonsul Generalnej Ukrainy. Nie zabrakło również dyrektor byłej Śródmiejskiej Biblioteki Publicznej Jadwigi Wiatr oraz mojego przyjaciela i nauczyciela – emerytowa-

mejsze jest tak wyjątkowe, a nam udaje się to dzieło kontynuować. Podczas spotkania kierowniczkę filii za pomocą multimedialnej prezentacji przypomnieli historię placówki i jej działalność. Zaprezentowano również wystawę fotografii z lat 70. oraz rysunki – portrety bibliotekarzy i biblioteki wykonane przez dzieci z Samorządowego Przedszkola nr 139 „Niezapominajka”. Jak to na urodzinach, był tort, baloniki, prezenty oraz życzenia, miłe rozmowy w kularach, wspomnienia i spotkania po latach.

| Joanna Budzisz

Kolejne książki w języku ukraińskim trafiły do Biblioteki Kraków

W listopadzie Biblioteka Kraków otrzymała 92 książki w języku ukraińskim, które – mimo trwającej wojny – zakupione zostały w ukraińskiej księgarni. Serdeczne podziękowania dla wszystkich osób zaangażowanych w to trudne przedsięwzięcie, a w szczególności dla Rotary Club Kraków – organizacji sponsorującej zakup. Książki przekazane zostały przez Wojciecha Strojnego – Prezydenta Rotary Club Kraków, Halinę Baichuk – koordynatorkę akcji, członkinię Rotary Club Luchesk oraz Wojciecha Mikulskiego, który przywiózł książki z Łucka do Krakowa.



Szukam pustki, która jest przestrzenią

Rozmowa z laureatką 9. edycji Konkursu im. Anny Świrszczyńskiej
na Książkowy Debiut Poetycki 2022 **Kariną Caban**

Od kiedy poezja zagościła w Pani sercu?

Powiem być może trochę przewrotnie: poezja nigdy w moim sercu nie gościła. Ona je rozrywa, usiłuje się wydostać. Moje serce, jak widać, nie jest dla niej gościnne.

Czy nurkując, można znaleźć poetyckie natchnienie?

Nurkowanie to cisza, medytacja, oddech, bycie samemu ze sobą. Pod wodą można usłyszeć siebie, swoje myśli. To z pewnością pomaga nie tylko w tworzeniu, ale w ogóle w życiu.

W debiutanckim tomiku *Dużo drobnych* występują psy. Mieszka Pani z nimi i jest dogoterapeutką. Co daje kontakt z psami?

Psy są bardzo ważną częścią mojego życia. Jeśli chodzi o *Dużo drobnych*, to pojawiają się one niejako w dwóch kontekstach. Po pierwsze: dziewięćdziesiąt procent wierszy, które znalazły się w książce, powstawało podczas wielogodzinnych spacerów z psami po puchowickich łąkach i lasach, w których pobliżu mieszkamy. Po drugie: psy trzymają mnie przy ziemi. Mocno na niej osadzają. Dzięki nim zawsze wiem, gdzie jest góra, a gdzie dół.

Już wiemy, że w domu są psy, ale jest w nim też pani syn. W wierszu *Domknięcie* mówi Pani: *Niech będzie pusto jak w domu. Skąd bierze się uczucie osamotnienia mimo pełnego domu?*

Wiadomo, że samotność można przeżywać na różne sposoby. Nie jestem w stanie stwierdzić na pewno, że w tym wierszu pustka jest czymś negatywnym i trudnym. Dla mnie to swego rodzaju wyzwolenie, zakończenie, uwolnienie. Takiej pustki, która jest przestrzenią, szukam. Poza tym lubię samotność, lubię być sama. Szczególnie w domu.

Podczas czytania Pani wierszy odczuwa się czasem niepokój. Czy to uczucie musi towarzyszyć w życiu?



Rzeczywiście, wiersze, które znalazły się w tym tomie, powstały z niepokoju. Wiązał się on ze zmianą w życiu, której wtedy doświadczałam. Zachodziła ona przede wszystkim w mojej głowie i sercu. Jednak nie bałabym się takiego niepokoju. Był to czas, jak ja to mówię, regeneracji i tworzenia swojego świata na nowo. Poezja i język, który wtedy znalazłam, pomógł mi ten świat zbu-

dować. Niektórzy twierdzą, że moje wiersze są mroczne, smutne. Ja jednak uważam, że mimo wszystko jest w nich nadzieja i tworzenie nowego.

Dziękuję za rozmowę

| Rozmawiała: **Ludmiła Guzowska**



Jak nakarmić...?

Że każdy musi jeść – to oczywiste. Że niektórzy wystawniej, suciej i smaczniej niż inni – również. A jak i co jedli dyktatorzy pokroju Saddama Husajna i Pol Pota? I czy własne zbrodnie miały wpływ na ich apetyt? Każdy miał swojego kucharza oraz upodobania i zwyczaje kulinarne. Każdy taki kucharz pracował w wyjątkowych warunkach – mając pod ręką produkty nieosiągalne zazwyczaj przez szeregowych obywateli, musiał zadowolić podniebienie człowieka, który w jednej chwili mógł skazać go na śmierć...

Witold Szablowski zabiera nas w niezwyczajną podróż. Szlak wiedzie od „przegryzki” przez „przystawkę”, „Menu” (od „Śniadania” po „Deser” pokolacyjny) aż do „Kawy” i „Przypraw” [zachowana pisownia tytułów]. Kucharka Pol Pota, twórcy najsłynniejszej formy totalitaryzmu, wyznaje autorowi: „Po tym wszystkim, co ode mnie usłyszałeś, (...) czy można go było nie kochać?”. Kucharz Idiogo Amina podejrzewanego o kanibalizm zapewnia: „Przysięgam ci na Boga, że ja czegoś takiego nie widziałem. (...) Nie. Nigdy się to nie zdarzyło”. Ale zaraz potem zaczyna płakać... Ha! I kucharze mogą mieć swoje tajemnice, a kucharze dyktatorów-potworów najwyraźniej swoje koszmary i urazy psychiczne...

Autor zaprasza do stołu. Podaje wyjątkowe frykasy – opowieści o tym, co jedli współcześni tyrani w najważniejszych momentach ich rządów, a nawet przepisy na niektóre potrawy z pierwszej ręki. A przede wszystkim wyjątkowe wyznania i refleksje na każdy czas. Do przeczytania jednym tchem.

| Agnieszka Sabak

WITOLD SZABLÓWSKI
JAK NAKARMIĆ DYKTATORA
W.A.B. | Warszawa 2019



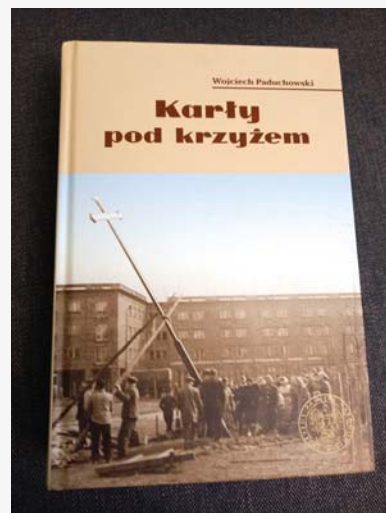
Szach i mat!

Czarny hetman to książka krakowskiej pisarki Barbary Sadurskiej, znanej już i uhonorowanej kilkoma ważnymi nagrodami literackimi. Opowieść jest mroczna, toczy się jak w sennej malignie, przy niekończącej się traumatycznej partii szachów, w wielu wymiarach czasowych. To walka o przetrwanie, którą ludzkość toczy od zarania – choć nie było jeszcze szachów, był już „rozgrywający”, ten „co wiedział” – aż do dramatów II wojny światowej, wojny domowej na Bałkanach w latach dziewięćdziesiątych XX wieku, wreszcie wojny za naszą wschodnią granicą. Od początku dziejów po bliską nam współczesność jesteśmy uwikłani w wydarzenia dziejowe. Każdy z nas ma swego „czarnego hetmana”, który na szachownicy historii broni, ale może też niszczyć innych. Siedzimy zatem przy szachownicy życia i, czy tego chcemy czy nie, ustawiamy swe – białe lub czarne – pionki do gry z rzeczywistością... Nieprzypadkowo zapewne główny bohater, doskonale znający język polski i Kraków, bo mieszkał tu przez lata, ma ukraińsko-serbskie korzenie, ale niemieckie obywatelstwo. Opowieść Sadurskiej wciągnie czytelnika w zawitości i długo nie odpuści... Gramy bowiem, narażając człowieczeństwo, przyjaźnię, rodzinę na niebezpieczne doświadczenia, także te ekstremalne – wojen, eksterminacji, by w końcu usłyszeć finalne – *Hannibal ante portas!* – „szach i mat”...

| Janusz M. Paluch

BARBARA SADURSKA

CZARNY HETMAN
Wydawnictwo Nisza | Warszawa 2022



27 kwietnia 1960 roku...

Gdy sięgałem po książkę *Karły pod krzyżem* Wojciecha Paduchowskiego, miałem świadomość, że jest ona ważna nie tylko dla mieszkańców Nowej Huty i Krakowa. Mityczna już dzisiaj „Walka o krzyż” w Nowej Hucie elektryzowała w latach sześćdziesiątych XX w. całą Polskę utrzymaną w ryzach cenzury i tak zwanej „dyktatury proletariatu”. Wycieczki do Krakowa miały w programie odwiedzin Nowej Huty, by turyści mogli podziwiać infrastrukturę socjalistycznego miasta. Zawsze jednak autokar przemyczał w okolice miejsca, gdzie walczone o krzyż... Po sześćdziesięciu latach od największych ulicznych wystąpień w PRL po II wojnie światowej, do których doszło na tle religijnym, autor dokonuje ich opisu na podstawie dokumentów archiwalnych znajdujących się nie tylko w Polsce (dotarł do opisów dokonanych przez dyplomatów konsulatów USA i Francji). Rozmawiał też z żyjącymi świadkami kwietniowych wydarzeń. W obronie krzyża stanęły całe rodziny, przede wszystkim kobiety z dziećmi. Do obrońców strzelano z ostrej amunicji. Byli ranni. Autorowi nie udało się jednoznacznie stwierdzić, czy były ofiary śmiertelne. W trakcie walk ulicznych ludzie opanowali budynek Dzielnicowej Rady Narodowej w Nowej Hucie, który spalono. To jest chyba najbardziej przejmująca książka, jaką czytałem ostatnio...

| Janusz M. Paluch

WOJCIECH PADUCHOWSKI
KARŁY POD KRZYŻEM
Wydawnictwo IPN | Warszawa 2022



Ukręcone

W zabieganej codzienności coraz częściej sięgamy nie tylko po zdrową i naturalną żywność, ale szukamy również alternatywy do kosmetyków komercyjnych. Założycielki produkującej naturalne kosmetyki firmy Uoga Uoga po raz kolejny udostępniają recepty i dzielą się wiedzą oraz doświadczeniem w tej dziedzinie.

Kremy, balsamy, maseczki do twarzy, włosów i ciała, wszelkiej maści odżywki, mieszanki, płukanki, sole i maści oraz inne wspomagające naturalne preparaty pomogą każdemu odzyskać piękno nie tylko ciała, ale też umysłu. Wszystko możemy przygotować samodzielnie, czerpiąc przy tym podwójną radość – uzdrawiania fizis i psyche. Tym bardziej że nie będziemy potrzebować specjalnych ani bardzo wyszukanych składników.

Na początku książki opisane zostały gliny kosmetyczne, oleje eteryczne i absoluty, zioła, owoce i inne składniki potrzebne do produkcji kosmetyków, a także akcesoria i metody wykonania. Wszystko wzbogaczone pięknymi zdjęciami. Dalsze części zawierają mnóstwo receptur na kosmetyki. Każdy przepis jest opatrzone krótkim opisem metody przygotowania oraz działania, a także wskazówkami dotyczącymi nabycia składników. Ważnym elementem każdego przepisu są specjalne oznaczenia dotyczące zastosowania, częstotliwości używania, czasu przechowywania oraz okresu trwałości produktu. Wartościowym dodatkiem są uwagi o alternatywnych składnikach lub sposobie stosowania czy przechowywania.

Pomijając wyjątkowo ciekawą zawartość, książka jest bardzo kobieca, wydana z nadzwyczajną pieczołowitością – zwrócono uwagę na każdy szczegół, dopieszczono fotografię. Nawet jeśli nie mamy ochoty, czasu czy możliwości „bawić się” w kosmetykę domową, warto sięgnąć po *Kosmetyki naturalne DIY* chociażby po to, żeby sprawić sobie przyjemność trzymania w rękach niecodziennej, eleganckiej książki.

| Greta Lemaite

LENA SOKOLOVSKA, JOVITA VYŠNIAUSKIENĖ,
MIGLĖ TYLAITĖ
KOSMETYKI NATURALNE DIY
TŁ. RYSZARD OŚLIŹŁO
Wydawnictwo Kobiectwo | Białystok 2021



„Zrobię to lekko, bez smalcu”

Jej 365 obiadów za 5 złotych zna do dziś lub słyszała o nich każda szanująca się pani domu, jeśli jeszcze w ogóle wypada użyć tego sformułowania wobec zabieganych i zapracowanych Pań. Do bólu szczerza, powtarzająca: *czas jest złotą monetą*, mówiła: *jak mnie widzą, tak mnie piszą – szkoda, że powierzchownie*. Kobieta sukcesu, wyniosła z domu przekonanie, że swoimi osiągnięciami należy się chwalić, a maksyma „pokorne ciele dwie matki ssie”, niekoniecznie się sprawdza. Ale budując pierwszą własną kuchnię jako mężatka w wieku lat osiemnastu (! – co wy na to, dziewczęta?), nie była zachwycona, a mąż zapowiedział: *musisz być mi posłuszna, tak jak przysięgałaś*.

Na szczęście: to ów mąż (pierwszy) był „nieposłuszny” (znaczy się zdradzał) i na drodze stanął ten właściwy – Stanisław Ćwierczakiewicz, którego nazwisko żona, *de domo* Bachman, uwieczniła. Ten zaś oświadczył na wstępie: *Na rękach będę cię nosił i słowa dotrzymał*. Ona zaś *plan na życie miała całkiem prozaiczny*. *Chciała być dobrą żoną, matką, wspierać ubogich, uczyć się, prowadzić życie nowoczesnej pani domu*.

I tak wespół w zespół – on dla niej gwiazdkę z nieba, a ona *niczego nie robi mu na przykład, więc na przykład ciasto z owocami mniej tłuste przyrządza*. A te cudowne rosoly, leguminy, szarlotki... Smakujcie!

| Agnieszka Sabak

MARTA SZTOKWISZ
PANI OD OBIADÓW. LUCYNA ĆWIERCZAKIEWICZOWA. HISTORIA ŻYCIA
Wydawnictwo Literackie | Kraków 2019



W kuchni wikinga!

Wikinga Tappiego uwielbiam, odkąd przeczytałam pierwsze opowiadania Marcina Mortki. Od tamtej pory ukazało się sporo książek dla najmłodszych i nieco starszych czytelników, których bohaterem jest ten przesympatyczny jegomość, dla najmłodszych i nieco starszych czytelników. Tym razem chcę podzielić się wrażeniami dotyczącymi niezwyklej książki, która do paru ładnych lat gości u nas w domu i jak do tej pory nam się nie znudziła. *Przepyszne opowiadania i przepisy Tappiego*, bo o tej książce mowa, to fantastyczna propozycja dla fanów zarówno dobrodusznego wikinga i jego kolegów, jak i małych miłośników gotowania. Znajdziemy tutaj aż dziewięć różnych przygód Tappiego oraz jego sympatycznych przyjaciół z Szepczącego Lasu. Wyjątkowość tych historyjek polega na tym, że w każdej z nich, oprócz perypetii bohaterów, pojawia się jeden magiczny smakowitok oraz sposób jego przyrządzenia. Nie martwmy się, że nie podołamy przygotowaniu tych dań, gdyż przepisy są naprawdę bardzo proste, a tam gdzie potrzebna pomoc kogoś dorosłego, jest odpowiednia wskazówka. Będziemy mogli przygotować potrawy, które jedli bohaterowie, jak na przykład sekretne ciasto Babci Tappiego, placki ze Słonecznej Polany czy naleśniki-po-których-nie-burczy-w-brzuchu. Te i inne dania dzieci mogą ugotować same lub wspólnie z rodzicami. Dodatkową zaletą książki są ilustracje wykonane przez Martę Kurczewską, które sprawią, że niejednemu czytelnikowi zaburczy w brzuchu. Polecam te pełne ciepła i przyjaźni opowiadania, w których na wszystko znajdzie się rada. Gwarantuję pyszną zabawę!

| Anna Jędrzejowska

MARCIN MORTKA
PRZEPYSZNE OPOWIADANIA I PRZEPISY TAPPIEGO
Zielona Sowa | Warszawa 2016



Nic się nie zmieniło?

Uboóstwiam książki i filmy, w których bohaterowie celebrytują jedzenie, gotują, z czułością przygotowują piknikowe kosze i uczują. Lubię też literaturę japońską, dlatego z zainteresowaniem sięgnęłam po światowy bestseller autorstwa Toshikazu Kawaguchi *Zanim wystygnie kawa*.

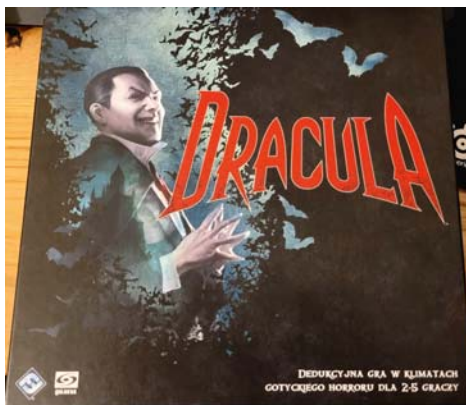
Wyobraźcie sobie boczną uliczkę w gwar-nym, ruchliwym Tokio, a przy niej maleńką kawiarenkę, która swoim klientom oferuje przyjemny chłód, aromatyczną kawę i możliwość podróży w czasie. Aby skorzystać z tej wyjątkowej oferty, należy spełnić kilka istotnych warunków, a najważniejszym z nich jest powrót, zanim wystygnie zamówiona kawa. Pomimo skomplikowanych zasad czwórka bohaterów decyduje się na ten krok. Co ich skłoniło do tej decyzji? Dlaczego podejmują ryzyko pomimo wiedzy, że podróż w czasie nie zmieni teraźniejszości? Chcą spotkać się po raz ostatni, wyjaśnić, poznać, a może zmienić samego siebie?

Autor opowiada cztery słodko-gorzkie historie o ludzkich słabościach, emocjach, uczuciach i życiowych zakrętach w sposób charakterystyczny dla kultury azjatyckiej: oszczędnie, prosto i subtelnie. Pomimo wykorzystania, częstego w literaturze, motywu podróży w czasie książka jest oryginalna. Nie brakuje w niej zarówno momentów wzruszających, jak i wywołujących uśmiech, a na pewno skłaniających do refleksji. Powstała na podstawie sztuki teatralnej i być może dlatego, czytając, ma się wrażenie obserwowania bohaterów z pewnego dystansu, jak widz siedzący w mroku na widowni.

Zaparcie sobie kawę i zajrzyjcie do klimatycznej kawiarni, by poznać jej wyjątkowych klientów i personel.

| Izabela Ronkiewicz-Brągiel

TOSHIKAZU KAWAGUCHI
ZANIM WYSTYGNIE KAWA
TŁ. JOANNA DŹDŻA
Grupa Wydawnicza Relacja | 2022



The Fury of Dracula

The Fury of Dracula to dedukcyjna, asymetryczna gra kooperacyjna dla 2–5 graczy. Od 1987 roku doczekała się już pięciu edycji, w tym w wersji cyfrowej.

Pozycja należy do dość długich – pojedyncza rozgrywka zajmuje od dwóch do czterech godzin. Jest też całkiem skomplikowana, co sprawia, że nie nadaje się dla najmłodszych graczy.

Rozgrywka polega na poszukiwaniu, osaczaniu i wreszcie, przy odrobinie szczęścia, pokonaniu tytułowego Draculi. Z kolei gracz wcielający się w krwiopijcę przemieszcza się po Europie, zakłada pułapki i, jeśli da radę, izoluje i atakuje łowców wampirów.

Całość odbywa się na kilku poziomach. Pierwszy porównałbym do niesymetrycznych szachów, łowcy próbują przewidzieć ruchy Draculi na podstawie skąpo udzielanych informacji, a ten z kolei próbuje ich zmylić. Drugi to typowe zarządzanie zasobami, gdzie staramy się za pomocą wielu mechanizmów wypracować przewagę nad przeciwnikiem. Ostatnim są konfrontacje polegające na jak najlepszym wykorzystaniu wcześniej zgromadzonych zasobów w szybkiej grze karcianej. Całość wzbogacona jest ciągłymi próbami odczytania ruchów wampira z jego zachowania przy stole czy zmylenia łowców fałszywym zaniepokojeniem czy udawaną pewnością siebie.

Podsumowując, polecam tę grę wszystkim zainteresowanym wymagającą intelektualnie rozrywką, z wyraźnie nakreślonym elementem interpersonalnym.

| Jakub Samsonowicz
| Krakowska Sieć Fantastyki

FRANK BROOKS, STEPHEN HAND,
KEVIN WILSON
FURY OF DRACULA
2–5 osób, 120–180 minut, od 14 lat
WizKids, Games Workshop

Drodzy Czytelnicy! Ależ się cieszymy, że ściecie nam swoje recenzje! Teraz czas na kolejną! Pamiętaj, Ty też możesz być naszym recenzentem – wyślij nam swoją literacką opinię! Możesz ją przesłać mailowo (recenzje@biblioteka.krakow.pl); więcej informacji znajdziesz na stronie Biblioteki Kraków. Jaki jest plan? Co miesiąc chcemy czytać Wasze recenzje! Wybieramy najlepsze, które publikujemy i nagradzamy! Do czytania!

| Redakcja

Recenzja Czytelnika

Pewnego chłodnego dnia James Bowen, uliczny muzyk, znalazł bezdomnego rudego kota, skulonego na wycieraczkę. James był wtedy niemalże na dnie – nie miał pracy i leczył się z uzależnienia od narkotyków. Bał się ryzykować.

Historia tego bohatera wciągnęła mnie od razu. Z każdym rozdziałem coraz trudniej mi było powstrzymać się od łez, a po chwili śmiechu. Bezdomny narkoman na odwyku i uliczny grajek na Covent Garden spotyka ni stąd, ni zowąd najlepszego przyjaciela, który odmieni jego życie. A nic tego nie zapowiadało, bo bezdomny kot nie od razu podbił serce człowieka. Wszystko to zdarzyło się brytyjskiemu muzykowi i pisarzowi naprawdę. Kot Bob to dla Jamesa Bowena ktoś absolutnie wyjątkowy i wszędzie mu towarzyszy. Dogadują się ze sobą bez trudu, choć nie można go nauczyć korzystania z kuwety

To jest naprawdę świetna książka!

| Helena Helizanowicz

JAMES BOWEN
KOT BOB I JA. JAK KOCUR I CZŁOWIEK ZNALEŻLI SZCZĘŚCIE NA ULICY
TŁ. ANDRZEJ WAJS
Nasza Księgarnia 2017

Poetyckie podróże Ewy Elżbiety Nowakowskiej

Fot. Z archiwum rodzinnego poetki



Książka dla niewidomych dzieci

*Truskawki muszą trafić do koszyczka,
więc je tam powkładaj.*

*Pszczółka zgubiła w trawie okulary –
odnajdź je z mozołem.*

*Kotek wpadł w pułapkę wspinaczki na drzewo –
sprowadź go z powrotem.*

*Rozległy świat domków, wzgórz i dzieci
staje się cieniem pręta w samo południe –
wyznacz jego długość.*

*Wypukły zegar z doczepionymi wskazówkami tyka –
obracaj nimi w obojętną stronę.*

*Sześciopunkt Braille'a zawisł nad horyzontem
i świeci jak namacalna hałaśliwa gwiazda.*

Zabierz nas w galaktyki, krzyczą opuszki palców.

Ewa Elżbieta Nowakowska urodziła się i mieszka w Krakowie. Ukończyła anglistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz studia podyplomowe na Akademii Dziedzictwa (przy MCK i UEK). Pracuje jako starszy lektor języka angielskiego w Studium Języków Obcych AGH. Jest również tłumaczką: przełożyła na język polski m.in. książki Alice Munro, Thomasa Mertona czy Elif Şafak, a także poezję Ewy Lipskiej na język angielski. Współpracowała m.in. z Wydawnictwem Homini, Wydawnictwem Literackim i Wydawnictwem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Należy do krakowskiego oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Wydała następujące tomiki wierszy: *Dopiero pod pewnym kątem* (1999), *Nieboskłony* (2003), *Oko* (2010), *Merton Linneusz Artaud* (2012), *Trzy ołówki* (2013), *Nareszcie* (2014), *Aż trudno uwierzyć. Apokryfy krakowskie* (2016) i *Sznur Ariadny* (2019). Niedługo nakładem Wydawnictwa FORMA ukaże się jej nowy zbiór poezji pod tytułem *Gwiazda drapieżnik*. Jej wiersze tłumaczono na język angielski, węgierski, hiszpański, serbski i hebrajski. Spod jej pióra wyszły również opowiadania *Apero na moście* (2010) oraz eseje *Smoki, żaglowce i napisy na murach. Felietony o AGH i okolicach* (2019). Wiersze, opowiadania i recenzje publikowała m.in. w „*Twórczości*”, „*Zeszytach*

Literackich”, „*Odrze*”, „*Toposie*”, „*Dekadzie Literackiej*”, „*Nowej Dekadzie Krakowskiej*”, „*Frazie*”, „*Tygielku Kultury*”, „*Kwartalniku Artystycznym*”, „*Studium*”, „*Wyspie*”, „*RED*”, „*Gulf Coast*” i „*Words Without Borders*”.

Ewa Elżbieta Nowakowska była nominowana do Nagrody Głównej im. J. Biezeina (1997) oraz do Nagrody Poetyckiej im. K.I. Gałczyńskiego Orfeusz za tom *Merton Linneusz Artaud* (2013). Została laureatką I nagrody w Konkursie im. K.K. Baczyńskiego (1998) oraz Nagrody Krakowska Książka Miesiąca za tom *Trzy ołówki* (kwiecień 2014). Została wyróżniona przez Wisławę Szymborską II nagrodą w konkursie „*Rynna poetycka*” (2004). Do Nagrody Fundacji Kościelskich (2006) nominował ją Adam Zagajewski.

Poetkę trudno zamknąć w jednym nurcie współczesnej poezji, śmiało jednak można stwierdzić, że fascynuje ją każdy przejaw życia i piękna. Daje temu upust przez przyglądanie się światu natury, zainteresowanie tradycjami, wnikliwą obserwację ludzkich zachowań. Krzysztof Lisowski w postępie tomiku *Aż trudno uwierzyć. Apokryfy krakowskie* pisał o jej poezji: *Poetka harmonijnie odśladania sensowny świat rzeczy, działań, właściwości i powiązań, spokrewniających epoki, ludzi i przedmioty. Przekazuje nam dar znacznie ważniejszego widzenia i jakby wbrew nurtowi czasu potrafi zebrać w swych wierszach żywe doświadczenie nieobecnych, ich wiedzę o życiu miejsc, widoków, artefaktów.* Ewa Elżbieta Nowakowska w twórczości wskrzesza zapomniane postacie, stawia nieistniejące już budowle. Autorka wykazuje zamiłowanie do przeszłości ze szczególnym uwzględnieniem Krakowa, jego minionych epok, stylów i obrzędów. Mimo że przedstawia miasto przez pryzmat historyczny, nie zapomina o aspektach nowoczesności. Czasem wyrusza w podróż w odległe kraje. Zwraca uwagę na bogactwo przyrody, ale skupia się też na ludziach. Przygląda się samej sobie. W jednym z tomików pt. *Sznur Ariadny* zamieszcza motto będące cytatem z Bolesława Leśmiana: *Kto raz w podróż wyruszył – już się nie zatrzyma.* Wyprawy mogą uzależnić, bo nigdy nie wiadomo, gdzie zakończy się nasza przygoda i co w jej trakcie odkryjemy. Ewa Elżbieta Nowakowska wciąż rozpoczyna kolejne wędrówki, aby odnotować to, co ważne, odkryć przed czytelnikiem na nowo miejsca, ludzi czy tradycje.

| Ludmiła Guzowska

Blisko Krakowa

W kurhanie księżęcym w Szarpii
znaleziono
nożyce z brązu, igłę i nóż.

Mojry zadowolowały się
wśród Słowian.

Dla niepoznaki
strzygły owce
i włosy chłopców
wkraczających w dorosłość.

Gdy nikt nie widział,
nawlekały igłę,
owijały żywych i umarłych
w niciany kokon.

Tu, na Północy,
chciały nim ogrzać
zziębniętych ludzi.

Potem chwyciły
za nóż.

Alibi

Piękno
nie ma alibi
mimo że znów
jest zabójcze

Wszędzie znajdują
rozsypane płatki
ale dowody
są tylko poszlakowe
i nikogo nie obciążają

Technicy kryminalistyczni
zabezpieczają ślady
na miejscu
ośnienia

Piękno uparcie twierdzi:
– Mam prawo
zachować milczenie

Jadąc na Przełęcz św. Gotarda

góra jak planeta Saturn
przecięta pierścieniem
zaraz się oderwie
i odleci
w górę

może tak właśnie
modlą się Alpy
łącząc się z planetami
obcują z eterem
potem odrastają im
zielonkawę wierzchołki

i znów wiemy dokąd jechać
błysnęła sprzączka Gotarda
rozpięta przez mgłę

Skład tanich książek

(Mojej Mamie)

Wypatrzyłam tu kiedyś
książeczkę,
dzięki której
jako pięciolatka
nauczyłam się czytać.

Pamiętam:
kilka wersów,
ostatnia strona
Pana Maluśkiewicza
i wieloryba,
biegnę do kuchni,
aby na głos
przeczytać mamie
ostatnią zwrotkę,
dla mnie pierwszą w życiu.

Do dziś nie odnalazłam
kolejnej książki,
którą pokochałam,
o życiu w kropli wody.
Bohaterami eposu były:
ameba, toczek, pantofelek,
euglena zielona,
czyli klejnotka.
Ich wodniczki tętniące,
pellikula i ektoplazma,
neoksantyna brzmiąca jak
cesarzowa z Bizancjum,
rozpalały dziecięce serce.

Idąc ulicą Grodzką,
zatrzymuję się
przy każdej kałuży –
migoczącej wypożyczalni książek
dla dzieci i dorosłych.

Z życia gwiazd

Powiedziałeś:
„Dzięki astrofizyce wiemy –
im lżejsza gwiazda,
tym dłużej żyje”

Idealem byłyby zatem
gwiazdy widzialne
tylko pod mikroskopem
przenośne kieszonkowe
składane w kostkę
kosmate perpetuum mobile
z wysuwanymi promykami

Nosilibyśmy je przy sobie
i muskałyby nas pieszczotliwie
a dopiero po naszej śmierci
ich światło welurowe
jak rzęski pierwotniaka
dotarłoby do ludzi
którzy będą opróżniać
nasze pełne rupieci mieszkania

Przychodnia

Znikł skarbiec
dzikiego wina,
z liści wyparowały
kolory szczepu
Primitivo di Manduria.

Odsłoniła się
druciana siatka
bramki do przychodni,
łatana i dziurawa.

Tak wygląda
proces leczenia.

Nie feeria,
a przedzieranie się
przez potargane zaskieki,
skaleczenia.

Zima, w zabłoconym
białym fartuchu,
zatrudnia się
na pół etatu
jako lekarz
pierwszego kontaktu.

Krakowskie kalendarium literackie

4 XII
1902

W Staniątkach urodził się **Józef Powroźniak** (zm. 10.07.1989 w Katowicach) – pedagog muzyczny, publicysta. Studiował filologię polską na UJ, jednocześnie szkolił się w Konserwatorium Towarzystwa Muzycznego w Krakowie. Lata II wojny światowej również spędził w Krakowie. Jest autorem biografii Karola Lipińskiego oraz Niccolò Paganiniego, a także podręczników do nauki gry na instrumentach muzycznych: *Gitara od A do Z*, *Leksykon gitary*, *ABC gitary*. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim.

4 XII
1952

W Ełku urodził się **Zbigniew Bauer** (zm. 11.04.2014) – krytyk literacki, eseista, medioznawca. Zawodowo był związany z prasą społeczno-kulturalną i dziennikarstwem informacyjnym. Współpracował z *Życiem Literackim* oraz z większością ukazujących się w latach siedemdziesiątych tygodników i miesięczników kulturalnych. Od 1991 r. był pracownikiem naukowym krakowskiej Akademii Pedagogicznej (profesor w Katedrze Teorii Literatury i Poetyki oraz wykładowca Studium Dziennikarskiego AP). Zajmował się teorią literatury, teorią i antropologią mediów, a także tłumaczeniem współczesnej literatury niemieckojęzycznej. Autor książek, m.in.: *Dziennikarstwo i świat mediów*, *Antymedialny reportaż Ryszarda Kapuścińskiego*.

7 XII
1782

W Kętach urodził się **Ambroży Grabowski** (zm. 3.08.1868 w Krakowie) – księgarz, kolekcjoner i antykwariusz. Przewodził księgarnię przy Rynku Głównym 13 w Krakowie. Był historykiem samoukiem, pasjonatem i badaczem dziejów Krakowa. W oparciu o własne badania archiwalne opublikował przewodnik pt. *Historyczny opis miasta Krakowa i jego okolic*, kilkakrotnie wznawiany pt. *Kraków i jego okolice*. Ponadto wydał liczne opracowania i materiały źródłowe. W latach 2007–2009 ukazała się jako dodatek do „Dziennika Polskiego” seria jego prac, w której znalazły się m.in. tytuły: *Dawne zwyczaje krakowskie*, *Fortyfikacje dawnego Krakowa*, *O życiu codziennym w dawnym Krakowie*, *Ogrody i parki dawnego Krakowa*, *Domy dawnego Krakowa*, *Rozrywka w dawnym Krakowie*. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim. Jego imieniem nazwano jedną z ulic dzielnicy Stare Miasto w Krakowie.



Ambroży Grabowski (1850)

10 XII
1912

W Krakowie urodził się **Jerzy Turowicz** (zm. 27.01.1999) – dziennikarz i publicysta, redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”. Przez trzydzieści lat był prezesem wydawnictwa Znak, pod którego szyldem publikował swoje książki, m.in. *Bilet do raju*, *Ku jedności świata*, *Kościół nie jest łodzią podwodną*. W 1990 r. ukazały się rozmowy Jacka Żakowskiego z Jerzym Turowiczem pt. *Trzy ćwiartki wieku*, a w 1995 r. rozmowy Tadeusza Kraśki z Turowiczem pt. *Wierność*. W 2012 r. wydawnictwo Znak opublikowało biografię autorstwa Anny Matei pt. *Co zdążysz zrobić, to zostanie: portret Jerzego Turowicza*, zawierającą zapiski z dzienników, fragmenty listów i inne dokumenty oraz wspomnienia osób mu bliskich i współpracowników. Od 2013 r. Fundacja Jerzego Turowicza przyznaje nagrodę literacką jego imienia, której pierwszą laureatką została Joanna Olczak-Ronikier. Został pochowany na cmentarzu parafialnym w Tyńcu. Jego imieniem nazwano jedną z ulic w krakowskim Podgórzu. Na kamienicy przy ul. Sobieskiego 7 w Krakowie, gdzie Jerzy Turowicz mieszkał, znajduje się tablica pamiątkowa.

14 XII
1902

W Tarnawce urodził się **Stanisław Jodłowski** (zm. 9.02.1979 w Krakowie) – językoznawca, polonista. Był wykładowcą i profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Opublikował słowniki i książki dotyczące zasad pisowni, tj.: *Podstawy polskiej składni*, *Losy polskiej ortografii*, *Słownik ortograficzny i prawa pisowni polskiej*, *Zasady pisowni polskiej i interpunkcji ze słownikiem ortograficznym*. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim.

16 XII
1992

W Krakowie zmarł **Wacław Kubacki** (ur. 7.09.1907 w Nieszawie) – historyk literatury, krytyk, pisarz. Od 1953 r. mieszkał w Krakowie, był profesorem UJ oraz redaktorem naczelnym „Literatury na Świecie”. Jest autorem prac poświęconych literaturze i teatrowi (*Arcydramat Mickiewicza*, *Pierwiosnki polskiego romantyzmu*, *Z Mickiewiczem na Krymie*), szkiców literackich (*Lata terminowania*), książek podróżniczych (*Malwy na Kaukazie*), powieści (*Koncert na orkiestrę*, *Smutna Wenecja*, *Temat z wariacjami*) oraz dzienników.

I opracowanie: **Małgorzata Kosmala**

Kapelusz za sto tysięcy

Kapelusz za sto tysięcy Adama Bahdaja z 1966 roku to powieść kryminalna dla całej rodziny. Śmiało konkuruje z najlepszymi wzorami kryminałów tamtej epoki. Wyraziste sylwetki bohaterów, wciągająca intryga, pełna zwrotów akcji i niezwykłych wydarzeń. To jeszcze nie wszystkie zalety „Kapelusza”. Jest w nim jeszcze coś. Niepowtarzalna aura humoru, zabawy i eleganckiego dowcipu i główna bohaterka „Dziewiątka”.

Spektakl został utrzymany w gatunku kryminalnej komedii muzycznej. Rozbudowana oprawa multimedialna sprawia, że opowieść jest wartka i zmienna niczym najlepszy film akcji. Spektakl pozwoli młodym widzom poznać atmosferę lat sześćdziesiątych ubiegłego stulecia, a dorosłym powrócić wspomnieniami do nadbałtyckich kurortów tamtych czasów.

Najbliższe spektakle 13–18 grudnia 2022 roku

Szczegóły na www.groteska.pl



FISZKI (089.3)

Kisiel i łamańce

Fiszki ugotować się nie da, ale gdyby ją nieco podkarmić, zrobi się z niej fisza, czyli ktoś znaczący, to jest gruba ryba. Ergo: fiszka pokarmem wigilijnym być może, a nawet powinna. Książd Skarga pouczenia moralne nazywał obrokiem duchownym; będziemy się więc wzmacniać brzmieniem słów i wspomnieniami.

Wieczera wigilijna to czas budowania albo odbudowywania w sobie zdolności do ucieszenia się z życia – mimo zawsze niełatwych okoliczności, braku czasu, kłopotów z zaopatrzeniem czy dozajdem.

Chwila ciszy po zgiełku przygotowań, echa przeszłości i „ostatni raz”, jak często

się zarzekamy przy nie zawsze smacznych potrawach przygotowywanych dlatego, że ciąg pokoleń, tradycji siła fatalna i miłoś nas do tego obligują.

Zapisujemy tu więc raz do roku używane nazwy, wspominane, wachane i smakowane: łamańce, kisiel owsiany, makówki, makielki, moczka, siemieniotka, kutia, strucla, chałka, garus (cokolwiek to znaczy w różnych stronach), miód dodawany znienacka tu i ówdzie, brajka albo bryja, przez innych zwana żyburą (brrr!), suszone śliwki, żur z grzybami, grzybowa z łazankami, grzyby w pierogach, uszka, barszcze, grubsze i cieńsze, różnych kształtów i długości kluski, ha-

łuszki, kulebiaki, kasze (owsiana, jęczmien-na i jaglana, czyli jak sama nazwa wskazuje – z prosa), ryby – karp nie wszędzie kochany, śledź, mak, konopie, pęcak i jasek.

Istny nazewnictwo i kulturowy groch z kapustą, *cicer cum caule*, jak to uczenie nazwał erudyta Tuwim.

Tytułowe łamańce skojarzymy z nie zawsze prostymi ścieżkami naszych losów, ale też łamaniem konwencji (nie wszystko trzeba jeść sztucami), z przetamywaniem się i wybaczeniem sobie dawnych i świeżych przykrości podczas dzielenia się opłatkiem.

| Artur Czesak

Tum pod Łęczycą

Niemal każdy słyszał o wiosce Tum pod Łęczycą. Jedni wiedzą, że znajduje się tam najwspanialszy w Polsce romański kościół, inni kojarzą ją z najbardziej znanym polskim diabłem – Borutą. Zatrzymajmy się tam na krótką chwilę.

Spacer zaczniemy od archikolegiaty. Patrząc na jej monumentalną sylwetkę, odnosimy wrażenie, jakby średniowieczni budowniczowie posklejali ze sobą wszystkie znane figury geometryczne i powstała w ten sposób bryła posadowili w szczerym polu. Trzeba przyznać, że uczynili to nad wyraz udatnie. Granitowe ciosy, uzupełnione wypełnieniami z kamienia polnego, nadają prawie pozbawionej ozdób budowli wręcz surowy wygląd. Takie dostojeństwo przynależne jest obiektowi, który w przeszłości pełnił funkcje sakralne i obronne, odgrywał istotną rolę polityczną i państwową, był ośrodkiem życia kulturalnego, edukacji, siedzibą książęcą i kasztelanią, w jego murach odbywały się synody. Do dziś niewiele zachowało się z pierwotnego wystroju i wyposażenia wnętrza. To, co pozostało, świadczy o wybitnej klasie artystycznej i niegdyśjszej randze zabytku. Bogato rzeźbiony portal północny, dwunastowieczne polichromie, płaskorzeźba przedstawiająca Chrystusa Pantokratora, kielich z pateną z motywem Manus Dei, pierścien



arcybiskupi i srebrny krzyż z połowy XII w. to nieliczne zachowane relikty pochodzące z czasów romańskich. Kolegiata tumska była wielokrotnie niszczona i przebudowywana. Największych strat doznała w czasie II wojny światowej w czasie bitwy nad Bzurą. Dzięki prowadzonym przez wiele lat pracom konserwatorskim odzyskała dawną świetność. Tuż obok mieści się Muzeum Dziezictwa Kościelnego, a dodatkową atrakcję turystyczną stanowi rekonstruowane wczesnośredniowieczne grodzisko i skansen Łęczycka Zagroda Chłopska.

A co wspólnego z tym wszystkim ma wymieniony na wstępie bies? Lokalna le-

genda głosi, że urzędujący w oparach pobliskich bagien diabeł Boruta usilnie starał się przeszkodzić w budowie świątyni. Na nic jednak zdały się jego wysiłki. Solidna budowla przetrzymała wszystkie jego wybryki. Tum położony jest parę kilometrów od Łęczycy i w końcu to tam, w podziemiach zamku, złośliwe czarcisko zagnieżdżyło się na dobre, za cel stawiając sobie pilnowanie skrzyń ze zgromadzonym złotem. Podobno można go tam nadal spotkać i lepiej nie wchodzić mu w paradę.

**| Tekst: Anna Grychowska
| Zdjęcia: Michał Grychowski**

Odkrywanie Schulza



Dosłownie i w przenośni, bowiem w muzeum MOCAK w Galerii Beta trwa wystawa rysunków i grafik pt. *Bruno Schulz: Sex-Fiction*, a niektóre z nich osłonięte są czarną kurtyną i noszą piętno skandalu. Językiem wypowiedzi Schulza były w równym stopniu słowo pisane i obraz, toteż sam ilustrował swoje opowiadania dotyczące życia w małomiasteczkowej społeczności. W dwóch salach wyeksponowano kilkadziesiąt faksymiliów i oryginałów, te drugie pokazane są w gablotach. Trzonem jest cykl grafik powstały w latach 1920–1922 w Drohobyczu, z teki *Xięga Bałwochwalcza* robionych unikatową i pracochłonną techniką *cliché-verre*. Schulz rysował igłą na szklanych płytach pokrytych czarną żelatyną. W ten sposób powstawał obraz w negatywie, niczym negatyw fotograficzny, a następnie był wywoływany na papierze światłoczułym, utrwalany i zmywany. Głównym tematem tych rysunków jest hołd złożony dominującej, zmysłowej kobiecie przez podległego jej mężczyznę. Mówi się i pisze, że cykl ten jest odbiciem erotycznych fantazji artysty. Widzimy tu groteskowe sceny pełnej erotyzmu kobiety-bogini z mężczyzną lub grupą mężczyzn u jej stóp. Dużą rolę odgrywa fetyz – pończochy, podwiązki i pantofelki... Ryciny pogrupowane są w sekwencje tematyczne: *Dom*, *Przy stole*, *Akt na łóżku*, *U stóp* i innych. Smaczkiem wystawy jest eksperyment artystyczny, na który składa się szereg autoportretów artysty powycinanych z różnych jego kompozycji, usytuowanych w jednej linii, na których możemy prześledzić jego mimikę i ekspresję twarzy z różnych perspektyw. Kuratorką wystawy jest dyrektorka muzeum MOCAK Maria Anna Potocka, a jej celem próba podważenia stereotypu interpretacyjnego indywidualności, jaką był Bruno Schulz. Czy się to udało, przekonajcie się Państwo sami. Zachęcam do obejrzenia wystawy, która potrwa do 19 lutego 2023 roku.

| Barbara Zajączkowska



Praduszki

Wystawa plenerowa *Praduszki* powstała z inicjatywy pisarza Andrzeja Muszyńskiego, autora autobiograficznej prozy *Dom ojców* (nagrodzonej przez Bibliotekę Kraków Krakowska Książka Czerwca 2022), poświęconej prehistorii i życiu na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Projekt zyskał wsparcie finansowe Fundacji Dzielnia założonej m.in. przez Rafała Bujnowskiego, znanego malarza, autora wielu akcji artystycznych. Andrzej Muszyński zaprojektował drewniane konstrukcje, które przypominają wiejskie kapliczki. Znajdują się w nich jednak imponujące portrety naszych



przodków, powstałe w wyniku rekonstrukcji prehistorycznych wykonanych przez francuską paleoartystkę Elizabeth Daynes na podstawie ocalałych szczątków ludzkich. Jedną z fotografii przedstawia wizualizację słynnego „Chłopca z Turkana” z gatunku *Homo erectus*, który żył około 1,5 mln lat temu. To hołd dla najdawniej zmarłych, którzy przed powstaniem sztuki i pisma nie mogli zapisać się w zbiorowej pamięci. Kapliczki można obejrzeć w ogrodzie Biblioteki Głównej przy ul. Powroźniczej 2, przy wejściu prowadzącym do Muzeum Archeologicznego, w kawiarni Szklarnia (ul. Krowoderska 39) i księgarniokawiarni Lokator przy ul. Mostowej.



KRESOWE SMAKI

Kuchnia kresowa to w istocie kuchnia międzynarodowa w całym swoim bogactwie. Znajdziemy tu akcenty litewskie, ukraińskie, austrowęgierskie, żydowskie, ormiańskie, tatarskie. Nic dziwnego, że zarówno w Polsce, jak i w innych krajach cieszy się ona wielkim uznaniem.

Na Kresach królują przede wszystkim potrawy wysokokaloryczne i bardzo sycące. Wykorzystuje się głównie produkty rolne, leśne, nabiał. Na Litwie bardzo popularne są cepeliny wypełnione mięsnym farszem z przysmażoną cebulką. Warto też spróbować kibiny, czyli pieczonych pierogów nadziewanych baraniną lub jagnięciną. Litwini przyrządzają też pyszne chłodniki z dodatkiem gorących ziemniaków na osobnym talerzu. Podają także znakomitą przekąskę pod nazwą kepta duona. To smażony chleb czosnkowy z dodatkiem roztopionego sera. A na gorące dni polecam doskonały litewski kwas chlebowy, oczywiście dobrze schłodzony.

Feerią smaków i zapachów kusi też kuchnia ukraińska. Tu dużą wagę przywiązuje się

do dań mącznych (pielmieni, pierogi), ale cenione są także kasze, szczególnie gryczana, zwana także tatarczaną, hreczką lub tatką. Tradycja mówi, że gryka pojawiła się na ziemiach polskich wraz z najazdami Tatarów. W rzeczywistości jednak przywędrowała do Polski nieco później. Wiadomo, że miłośnikami tatarski byli Kazimierz Wielki oraz Anna Jagiellonka. Innym ciekawym ukraińskim przysmakiem jest wieprzowa słonina, którą podaje się z chlebem i musztardą lub ziemniakami. Przysmak ten pochodzi z Rusi Kijowskiej. Nie zapominajmy też o kapuśniaku zaporoskim, smacznym i bardzo pożywnym daniu z kiszonej kapusty na wywarze z wędzonego boczku, z dodatkiem ziemniaków i chleba. A na przystawkę do obiadu polecam studzieninę, czyli mięsną galaretę.

A co jedzono na wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej w czasie Wigilii? Obowiązkowo kutię. To potrawa magiczna. Żeby wszystko się udało, pszenica musi być ugotowana na sypko, tak aby podrzucona do su-



fitu potrawa nie zostawiła na nim śladu – co wróżyło pomyślność i obfite plony. Ale przed nią na wigilijnym stole gościli: śledzie po wileńsku w borowikowym sosie, forszmak, karp w śmietanie, postne gołąbki, pierogi z grzybami i barszcz z uszkami. A na deser – obowiązkowo sękacz i miodowiec.

Wszystkim chcącym spróbować własnych sił w przygotowaniu świątecznej potrawy kresowej polecam na koniec książkę kucharską Wincentyny Zawadzkiej *Kucharka litewska* sprzed ponad stu lat! Pozycja znajduje się w filiach Biblioteki Kraków.

| Ewa Strach

Kalendarium wydarzeń kulturalno-edukacyjnych



wydarzenia dla dzieci



wydarzenia w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”

GÓRY... MIĘDZY ZIEMIĄ A NIEBEM – WYSTAWA PRAC MALARSKICH ARTYSTÓW Z POLSKIEGO ZWIĄZKU GŁUCHYCH ODDZIAŁU MAŁOPOLSKIEGO

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Wystawa prac malarskich członków Polskiego Związku Głuchych Oddziału Małopolskiego. Inspiracją były najwyższe szczyty na Ziemi. Obrazy ukazujące górskie krajobrazy przygotowano dla upamiętnienia Wandy Rutkiewicz – Patronki 2022 roku.

SZTUKA ZE SMAKIEM

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 16, ul. W.E. Radzikowskiego 29, tel. 797 301 005

Wystawa prac artystów z Positive Art Live Gallery: Anny Masiul-Gozdeckiej, Marty Sobczak-Piętoń i Joanny Tokarczyk. Artystki malują i rysują z intencją utrwalenia piękna i wzmocnienia radości z życia. Z uwagą obserwują świat i wydobywają wartości, które widz mógł przeoczyć. Ich prace nie dostarczają ekstremalnych bodźców, ale zmuszają do refleksji.

PIENIŃSKIE ANIOŁY W KRAKOWIE – WYSTAWA PRAC JOANNY DZIUBIŃSKIEJ

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21, Czytelnia naukowa, ul. Królewska 59, tel. 797 301 022

Wystawa prac Joanny Dziubińskiej. Artystka od dzieciństwa związana jest z górami oraz ze sztuką ludową. Pochodzi z rodziny o silnych tradycjach artystycznych, która od pokoleń zajmuje się tworzeniem sztuki i rękodzieła ludowego.

ŻÓŁTE TULIPANY I BOMBONIERKA, CZYLI GALERIA JEDNEGO OBRAZU

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych, ul. Królewska 59, tel. 797 301 022

Prezentacja obrazu Jana Piaskowskiego. Artysta wykonuje prace różnymi technikami: pastele, akryl, rysunek tuszem, tworzy także reliefowe kompozycje przestrzenne.

POLSKIE MADONNY – WYSTAWA PRAC JACKA OŻOGA

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych, ul. Królewska 59, tel. 797 301 022

Jacek Ożóg jest grafikiem, malarzem, rzeźbiarzem, uczniem i wieloletnim współpracowni-

kiem prof. Witolda Chomicza. Tworzy instalacje, płaskorzeźby, reliefy i kartki świąteczne. Od 12 lat prowadzi grupę malarską „Otwarta Pracownia Malarska”. Uczestniczył w wielu wystawach.

TE, CO SKACZĄ I FRUWAJĄ...

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 22, ul. H. Sienkiewicza 2, tel. 797 301 004

Wystawa prac członków Bronowickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelkich w Krakowie. Stowarzyszenie powstało w 1999 roku z inicjatywy Radnych Dzielnicy VI.

OCALMY OD ZAPOMNIENIA. PIĘKNO LUDOWYCH PAJĄKÓW I OZDÓB ŚWIĄTECZNYCH – WYSTAWA PRAC BOŻENY ZAJĄC

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 35, ul. T. Chałubińskiego 47, tel. 797 024 005

Wystawa rękodzieła autorstwa Bożeny Zajęc. Na wystawie prezentowane będą pająki ludowe wykonane z wikliny papierowej i kolorowej bibuły oraz ozdoby świąteczne wykonane z papieru. Wystawa organizowana w ramach cyklu „Różne pasje”.

DZIKIE STORCZYKI POLSKI

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 54, os. Młodości 8, tel. 12 644 13 22

Wystawa fotografii Moniki i Jarka Malkowskich, członków Krakowskiego Klubu Fotograficznego, miłośników podróży i wypraw przyrodniczych. Wystawa jest efektem zaurczenia fotografów pięknem orchidei występujących w swoim naturalnym środowisku. Wszystkie storczyki w Polsce, a jest ich ponad pięćdziesiąt gatunków, podlegają ścisłej lub częściowej ochronie. Mimo tego pozostają grupą roślin zagrożoną wymarciem. Autorzy wystawy apelują „Nie zrywaj! Podziwiaj!”.

TE ŚCIANY NIE MOGĄ BYĆ ŁYSE – WYSTAWA GRAFIKI I RYSUNKU ZUZANNY WOZOWICZ

2–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 25, ul. Fałata 2, tel. 797 301 002

Wystawa Zuzanny Wozowicz. Artystka inspirowana jest z komiksów oraz otaczających ją zjawisk, które na pozór mogą wydawać się mało interesujące, tak naprawdę są niesamowitym źródłem pomysłów. W pracach nawiązuje do architektury i cielesności. Lubi poznawać ludzi, obserwować ich emocje, aby potem za pomocą abstrakcyjnych form tworzyć portrety.

GRUDZIEŃ ZE ŚWIĄTECZNĄ OPOWIEŚCIĄ

1–23 grudnia poniedziałki, środy i piątki:

godz. 17.00, wtorki i czwartki: godz. 14.00

Filia nr 24, ul. Na Błonie 13d, tel. 797 301 009

Głośne czytanie fragmentów świątecznych opowieści dla dzieci. Podczas czytania dzieci wykonują proste prace plastyczne.

UDEKORUJMY BIBLIOTEKĘ

1–23 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 24, ul. Na Błonie 13d, tel. 797 301 009

Dzieci, które przyniosą do biblioteki własnoręcznie wykonaną ozdobę świąteczną otrzymają książkę-niespodziankę.

KONSULTACJE DLA STUDENTÓW I MATURZYSTÓW

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Biblioteka Główna, Informatorium, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Spotkania przygotowujące uczniów do egzaminu dojrzałości oraz studentów do obrony prac dyplomowych. Bibliotekarze pomogą w wyborze tekstów i opracowań literatury, doradzą, jak pracować z tekstem oraz tworzyć bibliografię.

KONSULTACJE DLA STUDENTÓW I MATURZYSTÓW

1–30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 45, Czytelnia i wypożyczalnia popularnonaukowa, ul. L. Teligi 24, tel. 797 024 019

Spotkania przygotowujące uczniów do egzaminu dojrzałości oraz studentów do obrony prac dyplomowych. Bibliotekarze pomogą w wyborze tekstów i opracowań literatury, doradzą, jak pracować z tekstem oraz tworzyć bibliografię.

BEZPIECZNY PRZEDSZKOLAK – SPOTKANIE ZE STRAŻĄ MIEJSKĄ

1 grudnia, godz. 10.00

Filia nr 14, ul. Ugorek 14, tel. 12 417 17 15

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Uczestnicy poznają zasady bezpiecznego poruszania się po drodze oraz podczas zimowych zabaw.

KOT, NASZ NAJLEPSZY PRZYJACIEL

1 grudnia, godz. 10.00

Filia nr 54, os. Młodości 8, tel. 12 644 13 22

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym. Zabawy literackie, czytanie wierszy o kotach, zgadzynek. Piosenki tematyczne do klaskania i ćwiczenia rytmiki. Dzieci wezmą udział w prostych działaniach teatralnych. Zapisy mailowe lub telefoniczne.

KLUB DOJRZAŁEGO CZYTELNIKA

1 grudnia, godz. 11.00

Biblioteka Główna, Wypożyczalnia, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 013

Spotkanie w ramach Klubu Dojrzałego Czytelnika. Uczestnicy będą rozmawiali o życiu i twór-

czości Mirona Białoszewskiego – poety, pisarza, dramaturga i aktora teatralnego.

MIKOŁAJKOWE ORIGAMI

1 grudnia, godz. 17.00



Filia nr 56, Oddział dla dzieci i młodzieży,
os. Zgody 7, tel. 12 642 16 43

Warsztaty origami dla dzieci i dorosłych.
Uczestnicy zajęć wykonają ozdoby choinkowe.

SPACER PO ODESSIE

1 grudnia, godz. 18.00

Filia nr 21, Czytelnia naukowa, ul. Królewska 59,
tel. 797 301 021

Spotkanie z Borysem Tynką – pasjonatem Odessy, pilotem wycieczek, certyfikowanym przewodnikiem po Odessie oraz odeskich katakumbach. Należy do Stowarzyszenia Przewodników Ukraińskich. W 2020 r. został wybrany przez Urząd Miasta Odessy na stanowisko honorowego Ambasadora Odessy w Polsce.

giej drodze, Kiełkujące ziarno piasku, Na przedpro-
żach baśni, Noc, która nie śpi.

Prowadzenie: Michał Piętniewicz.

ŚWIĄTECZNE WARSZTATY

2 grudnia, godz. 11.00–17.00



Centrum Handlowe, Nowe Czyżyny,
ul. M. Medveckiego 2

Świąteczne warsztaty literacko-plastyczne dla
dzieci. Uczestnicy wykonają bożonarodzeniowe
ozdoby.



KAMIEŃ U SZYI – WERNISAŻ PRAC ANNY WITKOWSKIEJ

2 grudnia, godz. 17.00

Biblioteka Główna, Informatorium,
ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Wernisaż prac Anny Witkowskiej, która tworzy biżuterię z kamieni szlachetnych. Gustowne i niepowtarzalne naszyjniki oraz bransoletki pięknie prezentują się, urzekając grą kształtów i kolorów. Eleganckie i subtelne łączenia tworzą ciekawe stylizacje autorskich projektów.

TE ŚCIANY NIE MOGĄ BYĆ ŁYSE – WERNISAŻ WYSTAWY GRAFIKI I RYSUNKU ZUZANNY WOZOWICZ

2 grudnia, godz. 17.00

Filia nr 25, ul. Fałata 2, tel. 797 301 002

Wernisaż wystawy Zuzanny Wozowicz. Artystka inspiracje czerpie z komiksów oraz otaczających ją zjawisk, które na pozór mogą wydawać się mało interesujące, a tak naprawdę są niesamowitym źródłem pomysłów.

POLSKIE MADONNY – WERNISAŻ WYSTAWY PRAC JACKA OŻOGA

2 grudnia, godz. 18.00

Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych, ul. Królewska 59, tel. 797 301 021

Wernisaż wystawy Jacka Ożoga. Artysta tworzy instalacje, płaskorzeźby, reliefy i kartki świąteczne. Od 12 lat prowadzi grupę malarską „Otwarta Pracownia Malarska”. Uczestniczył w wielu wystawach.

(Z)RĘCZNIE

3 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Biblioteka Główna, Informatorium, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Spotkanie dla osób zainteresowanych poznawaniem różnych technik prac ręcznych.

GRA-MY!

3 grudnia, godz. 10.00



Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7,
tel. 12 642 16 43

Uczestnicy zagrają w popularne gry planszowe.
Spotkanie dla młodzieży od 12. roku życia.

NIE OCENIAJ KSIĄŻKI PO OKŁADCE!

4 grudnia, godz. 17.00



Filia nr 20, ul. Opolska 37, tel. 797 301 027

Warsztaty literackie dla dzieci organizowane w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Osób z Niepełnosprawnościami mające promować postawę tolerancji i zrozumienia oraz uwrażliwić na różne rodzaje niepełnosprawności. Uczestnicy wysłuchają fragmentów książki Kosmita Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel.

ROZMOWY O ŻYCIU, POLSCE I RELIGII – PROMOCJA KSIĄŻKI PROF. TADEUSZA GADACZA

5 grudnia, godz. 18.00



Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Profesor Tadeusz Gadacz, pracownik naukowy Wydziału Humanistycznego AGH, był uczniem i wieloletnim asystentem ks. profesora Józefa Tischnera. Zajmuje się historią filozofii XX wieku, filozofią człowieka, filozofią religii, kondycją myślenia, analizą przemian kultury i cywilizacji, mentoringiem. Jest autorem ponad 200 publikacji naukowych polskich i zagranicznych. Prowadzenie: dr Piotr Marciszuk. Wydawnictwo Stentor.

MIKOŁAJKI W BIBLIOTECIE – PRZYJDŹ I ODBIERZ SWÓJ PREZENT!

6 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki



Biblioteka Główna, Wypożyczalnia,
ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 013

Czytelnicy odwiedzający Bibliotekę Główną 6. grudnia będą mogli spotkać pomocników św. Mikołaja, którzy obdarują ich upominkami.

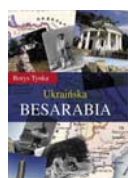
ZBUDUJMY RAZEM IGLOO!

6 grudnia, godz. 17.00



Filia nr 8, ul. J. Brodowicza 1, tel. 12 412 49 55

Uczestnicy wspólnie stworzą igloo z balonów, dowiedzą się, jak żyje się na Grenlandii, gdzie mieszkają i co jedzą tamtejsi ludzie. Dzieciom przedstawione zostaną fragmenty książek *Lu-dzie oraz Wokół biegunów*. Zajęcia dla dzieci około 6. roku życia. Zapisy mailowe lub telefoniczne.



SPOTKANIE z Borysem Tynką

Honorowy ambasador Odessy w Polsce, certyfikowany przewodnik po Odessie, odeskich katakumbach, czarnobylskiej strefie wykluczenia.

TERMINY SPOTKAŃ:

1 grudnia, godz. 18.00 | Filia nr 21
(czytelnia naukowa)

„SPACER PO ODESSIE”

8 grudnia, godz. 17.00 | Filia nr 48

„CZARNOBYLSKA STREFA WYKLUCZENIA”

9 grudnia, godz. 17.00 | Filia nr 45

„SEKRETY ODESSY”

BIBLIOTEKA KRAKÓW · INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA



WWW.BIBLIOTEKA.KRAKOW.PL
KRAKOWCYZTA.PL

DUSZA OGRODU – PROMOCJA KSIĄŻKI ZYGMUNTA FICKA

SALON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW



1 grudnia, godz. 18.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

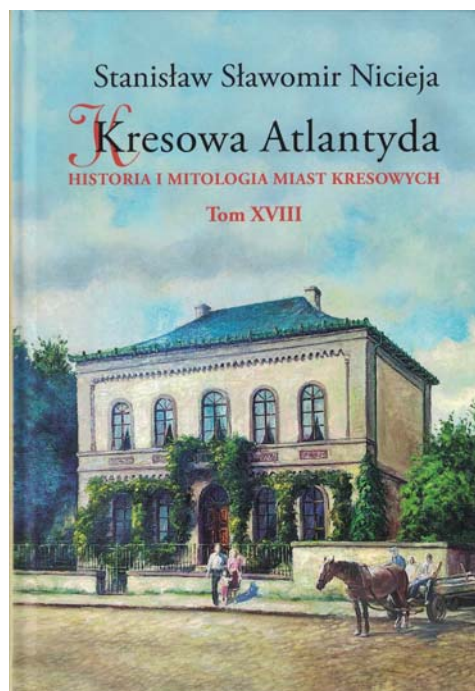
Zygmunt Ficka – absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego, poeta, fotograf, nauczyciel, autor tomików poezji: *Łagodność ostrych szczytów*, *Prawdziwa baśń o Mroziłiszku*, *Uroczystość czerpania chłodu*, *Wołanie doliny*, *Litania do Archaniola Michała*, *Rękopis*, *Pod okapem burzy*, *Dzień po dłu-*

**KRESOWA ATLANTYDA. HISTORIA
I MITOLOGIA MIAST KRESOWYCH –
PROFESOR STANISŁAW SŁAWOMIR
NICIEJA**



6 grudnia, godz. 17.00
Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1,
tel. 512 455 260

Spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa
i Kresów Południowo-Wschodnich.
Tom XVIII – *Włodzimierz Wołyński, Sarny, Uściąg,
Mizocz, Zdobunów, Ostróg, Berdyczów.*
Prowadzenie: dr Anna Stengl.



ŚRODOWE ŁAŃCUSZENIE W FILII 21
7 grudnia, godz. 12.00–14.00



Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dzieci,
ul. Królewska 59, tel. 797 301 020

Spotkanie podczas którego młodzi czytelnicy
wraz z bibliotekarzami będą tworzyć ozdoby
świąteczne oraz wielki łańcuch (girlandę) z pa-
pieru, który ozdobi Filię nr 21.

GRAMY W PLANSZOWE!
7 grudnia, godz. 17.00



Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26,
tel. 12 645 95 27

Uczestnicy zagrają w popularne gry planszowe
dla najmłodszych. Spotkanie dla dzieci w wieku
4–6 lat. Zapisy mailowe lub telefoniczne.

**CIĘKAWA DUSZA. KOMEDIOWY POKAZ
MENTALIZMU**
7 grudnia, godz. 17.00



Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Stowarzyszenie Dziennikarzy RP zaprasza na
spotkanie z Kamilem Małochlebem.
Prowadzenie: Eliza Voss.

WARSZTATY LITERACKIE ON-LINE
PERON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW



7 grudnia, godz. 18.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” ON-LINE,
tel. 512 455 260

Mistrz na Peronie – Janusz Drzewucki.
Prowadzenie: Michał Piętniewicz.

CZARNOBILSKA STREFA WYKLUCZENIA
8 grudnia, godz. 17.00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26,
tel. 12 645 95 27

Spotkanie z Borysem Tynką – pasjonatem Ode-
ssy, pilotem wycieczek, certyfikowanym prze-
wodnikiem po Odessie oraz odeskich katakum-
bach. Należy do Stowarzyszenia Przewodników
Ukraińskich. W 2020 r. został wybrany przez
Urząd Miasta Odessy na stanowisko honorowe-
go Ambasadora Odessy w Polsce.

TEATR ILUSTRACJI W BIBLIOTECE:
GWIAZDKOWE OPowieści
8 grudnia, godz. 17.00



Filia nr 56, Oddział dla dzieci i młodzieży,
os. Zgody 7, tel. 12 642 16 43

Spotkanie dla dzieci, na którym przedstawione
zostaną, za pomocą techniki kamishibai, opo-
wieści o świątach. Uczestnicy wezmą udział
w dyskusji i zabawie plastycznej.

**POKÓJ I WOJNA – PROMOCJA ZBIORU WERSZY
JÓZEFA BARANA**
SALON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW

8 grudnia, godz. 18.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

W koncercie poetycko-muzycznym wezmą
udział:
Marek Burski – wiersze śpiewane Józefa Barana,
Kuba Kwaśny – (wnuk poety) kompozycja wła-
sna.
Prowadzenie: Michał Piętniewicz.

SEKRETY ODESSY
9 grudnia, godz. 17.00

Filia nr 45, Czytelnia i wypożyczalnia popular-
nonaukowa, ul. L. Teligi 24, tel. 797 024 019

Spotkanie z Borysem Tynką – pasjonatem Ode-
ssy, pilotem wycieczek, certyfikowanym prze-
wodnikiem po Odessie oraz odeskich katakum-
bach. Należy do Stowarzyszenia Przewodników
Ukraińskich. W 2020 r. został wybrany przez
Urząd Miasta Odessy na stanowisko honorowe-
go Ambasadora Odessy w Polsce.

KRÓL UMIERA, CZYLI CEREMONIE
10 grudnia, godz. 10.00

Filia nr 45, Czytelnia i wypożyczalnia popular-
nonaukowa, ul. L. Teligi 24, tel. 797 024 019

Spotkanie dla seniorów w cyklu „Teatr w biblio-
tece”. Uczestnicy obejrzą archiwalne nagranie,
pochodzące z zasobów Narodowego Starego

Teatru im. Heleny Modrzejewskiej, przedsta-
wienia Piotra Cieplaka opracowanego na pod-
stawie sztuki Eugène'a Ionesco.

SPOTKANIE Z LISTONOSZEM
10 grudnia, godz. 11.00



Biblioteka Główna, Wypożyczalnia,
ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 013

Podczas zajęć dzieci poznają pracę listonosza
oraz zadania, z którymi mierzą się pracownicy
poczty. Dowiedzą się, kto to jest nadawca, ad-
resat, co to jest list polecony oraz poznają wiele
innych pocztowych ciekawostek. Spotkanie po-
prowadzi listonosz Roman Piątek.

**ODNAJDŹ ZAGUBIONE RENIFERY
W BIBLIOTECE!**
12–17 grudnia w godzinach otwarcia
biblioteki



Biblioteka Główna, Wypożyczalnia,
ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 013

Zabawa dla rodzin. Zadaniem uczestników bę-
dzie odnalezienie reniferów św. Mikołaja, które
ukryły się w bibliotece.

WARSZTATY ŚWIĄTECZNE DLA DZIECI
12–16 grudnia w godzinach otwarcia
biblioteki



Filia nr 42, ul. Agatowa 33, tel. 797 024 015

W godzinach otwarcia biblioteki dzieci będą mo-
gły wykonać i ozdobić bożonarodzeniowe kartki.

DZIEŃ ELFA
13 grudnia w godzinach otwarcia
biblioteki



Filia nr 8, ul. J. Brodowicza 1, tel. 12 412 49 55

Zajęcia z cyklu „Zróbmy sobie Dzieło Sztuki!”.
Uczestnicy będą mogli wykonać elfią czapkę
z papieru i różnorodnych materiałów kreatyw-
nych. Przygotowana zostanie wystawa książek
o zimie.

JAK CZYTAĆ LITERATURĘ? – WYKŁAD
PROF. ADAMA KULAWIKA
13 grudnia, godz. 18.00

Filia nr 21, Czytelnia naukowa, ul. Królewska 59,
tel. 797 301 021

Wykład prof. Adama Kulawika – teoretyka lite-
ratury, autora prac teoretycznoliterackich i pod-
ręczników akademickich z dziedziny poetyki,
autora prozodyjnej teorii wiersza.

**PRZELOTNE PTAKI (O TYCH, KTÓRYCH NIE
MA)**
13 grudnia, godz. 18.00



Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Prezentacja utworów i wspomnienia o zmarłych
członkach Krakowskiego Oddziału ZLP.
Prowadzenie: Danuta Perier-Berska i Anna Pi-
tuch-Noworolska.

ŚRODOWE ŁAŃCUSZENIE W FILII 21
14 grudnia, godz. 12.00–14.00



Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dzieci,
ul. Królewska 59, tel. 797 301 020

Spotkanie, podczas którego młodzi czytelnicy wraz z bibliotekarzami będą tworzyć ozdoby świąteczne oraz wielki łańcuch (girlandę) z papieru, który ozdobi Filię nr 21.

UŚMIECHNIĘTE BAŁWANKI
14 grudnia, godz. 17.00



Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26,
tel. 12 645 95 27

Warsztaty dla dzieci, podczas których będzie można wykonać papierowe bałwanki. Zapisy mailowe lub telefoniczne.

BILECIKI DO PREZENTÓW – ZAJĘCIA DLA SENIORÓW

14 grudnia, godz. 17.00

Filia nr 56, Oddział dla dorosłych, os. Zgody 7,
tel. 12 644 40 72

Cykliczne zajęcia dla seniorów pt. „Środek motka”. Podczas warsztatów uczestnicy wykonują bileciki prezentowe.

ŚWIĘTA U CECYLKI KNEDELEK
14 grudnia, godz. 17.00



Filia nr 56, Oddział dla dzieci i młodzieży,
os. Zgody 7, tel. 12 642 16 43

Spotkanie Klubu Słuchającego Malucha, czyli wspólne czytanie dla dzieci w wieku 5–7 lat i ich rodziców. Uczestnicy wysłuchają fragmentów książki o świętach i wykonają kartkę bożonarodzeniową.

TRYPTYKI

14 grudnia, godz. 18.00

Filia nr 45, Czytelnia i wypożyczalnia popularnonaukowa, ul. L. Teligi 24, tel. 797 024 019

Finisaż wystawy prac Edwarda Dudy.

WARSZTATY LITERACKIE ON-LINE
PERON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW



14 grudnia, godz. 18.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” ON-LINE,
tel. 512 455 260

ŚWIĘTA NA PERONIE.

Prowadzenie: Jadwiga Malina i Michał Piętniewicz.

Oprawa muzyczna: Karol Ochodek.

ŚWIĘTA TRADYCYJNIE!

16 grudnia, godz. 17.00



Filia nr 20, ul. Opolska 37, tel. 797 301 027

Warsztaty literacko-plastyczne dla dzieci. Uczestnicy poznają bożonarodzeniowe zwyczaje pochodzące z różnych zakątków świata. Wykonają również wspólną świąteczną pracę plastyczną, która ozdobi filię.

ANTONÓWKI. KOBIETY I CZECHOW SYLWIA FROŁÓW – DKK DLA DOROSŁYCH
16 grudnia, godz. 17.00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26,
tel. 12 645 95 27

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki, na którym omówiona zostanie niezwykła historia jednego z najznamienszych pisarzy rosyjskich XIX w. Książka Sylwii Frołowej ukazuje życie prywatne Antoniego Czechowa, jego liczne romanse i kobiety, które często były bohaterkami jego utworów.

DZIECIĘCE ZABAWY – PROMOCJA ZBIORU WIERSZY JUSTYNY CHŁAP-NOWAKOWEJ
SALON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW



16 grudnia, godz. 18.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Justyna Chłap-Nowakowa – historyk literatury, wykładowca akademicki, krytyk literacki, poetka, redaktorka. Jej zainteresowania oscylują wokół poezji emigracyjnej XX wieku oraz tradycji i kultury narodowej.

Prowadzenie: prof. Maciej Urbanowski.

PREZENTACJA TWÓRCZOŚCI OTWARTEGO KOŁA AUTORÓW
20 grudnia, godz. 18.00



Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Prowadzenie: Danuta Perier-Berska.

ŚRODOWE ŁAŃCUSZENIE W FILII 21
21 grudnia, godz. 12.00–14.00



Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dzieci, ul. Królewska 59, tel. 797 301 020

Spotkanie, podczas którego młodzi czytelnicy wraz z bibliotekarzami będą tworzyć ozdoby świąteczne oraz wielki łańcuch (girlandę) z papieru, który ozdobi Filię nr 21.

UŚMIECHNIĘTE BAŁWANKI
21 grudnia, godz. 17.00



Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26,
tel. 12 645 95 27

Zajęcia z cyklu „Zróbmy sobie Dzieło Sztuki!”. Uczestnicy wykonają nietypową choinkę, którą będą mogli wykorzystać przy tworzeniu kartek świątecznych lub ozdabianiu domu na święta. Przygotowana zostanie wystawa książek o Bożym Narodzeniu.

WRĘCZENIE NAGRODY KRAKOWSKA KSIĄŻKA MIESIĄCA
SALON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW



21 grudnia, godz. 18.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Barbara Sadurska – „Czarny Hetman”
Druga – po nagrodzonej Nagrodą Literacką im. Gombrowicza debiutanckiej „Mapie” – proza-

torska książka Sadurskiej. Tu także w fascynujący sposób nakładają się na siebie odległe czasy i ludzkie losy. W dobrej literaturze, a taką jest proza Sadurskiej, wszystko, co prawdopodobne, pozostaje w piękny sposób nierozstrzygalne – Karolina Felberg.

Prowadzenie: Anna Marchewka.



Barbara Sadurska, fot. Krzysztof Lis

DZIEŃ CHOINKI

22 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 8, ul. J. Brodowicza 1, tel. 12 412 49 55

Zajęcia z cyklu „Zróbmy sobie Dzieło Sztuki!”. Uczestnicy wykonają nietypową choinkę, którą będą mogli wykorzystać przy tworzeniu kartek świątecznych lub ozdabianiu domu na święta. Przygotowana zostanie wystawa książek o Bożym Narodzeniu.



Witold Kozłowski
Marszałek Województwa Małopolskiego

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Marek Lasota
Dyrektor Muzeum Armii Krajowej

zapraszają

PIERWSZA I OSTATNIA
KAROLINA
LAN
CKO
RON
SKA

WYSTAWA FOTOGRAFII

od **20 listopada 2022 r.**

Muzeum AK w Krakowie,
ul. Wita Stwosza 12

INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA I WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Organizatorzy:



Partner wystawy:



Partnerzy medialni:



PREMIERY SEZONU 2022/2023



TARTUFFE
reż. Krzysztof Pluskota

WESELE
reż. Krzysztof Jasiński



STU



Instytucja Kultury
Miasta Krakowa
Krakowski Teatr Scena STU
Al. Ż. Krasieńskiego 16-18
30-101 Kraków
www.scenastu.pl

rezerwacja biletów:
tel.: 12 422 27 44
bilety@scenastu.pl